

Wyrok z dnia 26 stycznia 2000 r.

I PKN 499/99

Wskazanie fikcyjnej przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę pracownikowi w rzeczywistości zwolnionemu z przyczyn dotyczących pracodawcy nie pozbawia pracownika prawa do odszkodowania z tytułu wadliwego wypowiedzenia umowy o pracę oraz prawa do odprawy pieniężnej przysługującej pracownikom zwolnionym z pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy.

Przewodniczący SSN Walerian Sanetra, Sędziowie SN: Zbigniew Myszkowski (sprawozdawca), Andrzej Wasilewski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 26 stycznia 2000 r. sprawy z powództwa Elżbiety G. przeciwko Bożenie M. prowadzącej Produkcję Obuwia „E.” w M. o odszkodowanie i odprawę, na skutek kasacji pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 26 lutego 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie wyrokiem z dnia 26 lutego 1999 r. oddalił apelację pozwanej Bożeny M. - właścicielki Zakładu Produkcji Obuwia „E.” w M. od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Działdowie z dnia 15 października 1996 r. [...], zasądzającego na rzecz powódki Elżbiety G. 4372,59 zł tytułem odszkodowania za nieuzasadnione wypowiedzenie jej umowy o pracę oraz 2915,06 zł z ustawowymi odsetkami od 1 października 1996 r. do dnia zapłaty, tytułem odprawy pieniężnej za zwolnienie powódki z pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy. W sprawie tej ustalono, że pozwana Bożena M. właścicielka Produkcji Obuwia „E.” w M., powiększając swój zakład, nabyła w dniu 31 maja 1996 r. Fabrykę Obuwia „S.” w M., w której była zatrudniona powódka na stanowisku głównej księgowej. Pozwana przejęła wszelkie zobowiązania i należności przejętego

przedsiębiorstwa. Począwszy od 1 czerwca 1996 r. obowiązki głównej księgowej w poszerzonym zakładzie pracy objęła dotychczasowa główna księgowa firmy „E.”. Natomiast 2 czerwca 1996 r. pozwana zawiadomiła na piśmie zakładową organizację związkową o zamiarze wypowiedzenia umów o pracę niektórym pracownikom, w tym powódce, której zarzucono brak właściwego nadzoru nad przepływem i ściągalnością środków finansowych. Początkowo organizacja ta sprzeciwiała się zamierzonym zwolnieniom, ale później zmieniła zdanie pod naciskiem męża pozwanej, który sugerował opóźnienie w podwyżkach wynagrodzeń.

Na tle takich ustaleń Sąd drugiej instancji potwierdził prawidłowość orzeczenia Sądu Rejonowego, argumentując, że przyczyna wypowiedzenia umowy o pracę została podana powódce w sposób ogólnikowy, nieskonkretyzowany do poszczególnych przypadków, a ponadto nie została udowodniona. Zebrany bowiem materiał dowodowy, w tym wiarygodna i kompetentna opinia biegłego rewidenta, wykazały, że od momentu objęcia przez powódkę stanowiska głównej księgowej w Fabryce Obuwia „S.”, która pozostawała ówczasie pod zarządem komisarycznym, znacznie polepszyła się sytuacja w spłatach i windykacji należności. W tym zakresie powódka ściśle współpracowała z zarządcą komisarycznym, który cenił jej kompetencje i nie wnosił żadnych zastrzeżeń do jej pracy. Prowadziło to do ustalenia, że powódka prawidłowo wykonywała swoje obowiązki zawodowe, skoro w szczególności żadne roszczenie „S.” nie uległo przedawnieniu na dzień przejęcia tego zakładu przez pozwaną. Po przejęciu tego zakładu przez stronę pozwaną dalsze czynności windykacyjne obciążały kierownictwo „E.” i jego główną księgową. Sąd ten uznał, że pozwaną obciążało ryzyko gospodarcze związane z nabyciem Fabryki Obuwia „S.”, która znajdowała się w złej kondycji finansowej i posiadała wielu dłużników. Dokonana następnie przez pozwaną redukcja zatrudnienia niektórych pracowników, w tym wypowiedzenie umowy o pracę powódce miały zatem podłoże organizacyjno-gospodarcze, dlatego zasadne było zasądzenie na jej rzecz odszkodowania i jednorazowej odprawy pieniężnej z tytułu zwolnienia z pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy.

Kasacja pozwanej została oparta na zarzutach naruszenia prawa materialnego przez „mylne przyjęcie związku pomiędzy przedstawionym stanem faktycznym przez Sąd, a określoną normą prawną, tj. art. 45 § 1 i art. 47 k.p. oraz art. 10 ust. 1 i 8 ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, a przede wszystkim art. 64. 1. Konstytucji RP, który jasno określa, że każdy ma prawo do własności, innych praw majątko-

wych”. Skarżąca utrzymywała, że rozwiązanie umowy z powódką nastąpiło zgodnie z prawem z powodu jej nieprzydatności do pracy oraz utraty zaufania pracodawcy oraz samowolnego rozdysponowania mienia zakładu pracy, które „kwalifikuje się nawet jako ciężkie naruszenie obowiązków pracowniczych”. Nadto twierdziła, że po połączeniu dwóch zakładów pracy nie miała miejsca redukcja zatrudnienia w dziale księgowości, w którym utrzymano takie samo ilościowe zatrudnienie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 393¹¹ KPC Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach kasacji, które wytyczają wskazane w skardze kasacyjnej podstawy kasacji oraz ich uzasadnienie (art. 393¹ i 393³ KPC). Tymczasem kasacja zawiera wyłącznie zarzuty naruszenia prawa materialnego, co według utrwalonej linii orzecznictwa powoduje, że Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi zaskarżonego wyroku, jeżeli brak jest zarzutu uchybienia konkretnemu przepisowi proceduralnemu (wyrok z dnia 21 marca 1997 r., I PKN 58/97, OSNAPiUS 1997 nr 22, poz. 436). Przy braku jakichkolwiek zarzutów naruszenia prawa procesowego, które mogły mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 393¹ pkt 2 KPC), wykluczone było weryfikowanie w postępowaniu kasacyjnym odmiennych twierdzeń strony skarżącej jakoby powódka została zwolniona z innych jeszcze przyczyn i to niewskazanych w piśmie wypowiedającym umowę o pracę, tj. „z nieprzydatności do pracy w zakładzie pozwanej na zajmowanym stanowisku wskutek utraty zaufania do jej zatrudniania na zajmowanym stanowisku, bowiem samowolne rozdysponowanie mienia zakładu pracy przez powódkę kwalifikuje się nawet jako ciężkie naruszenie obowiązków pracowniczych” i „spowodowało dodatkowo naruszenie prawa do własności pozwanej (art. 64 ust. 1 Konstytucji RP)”. Nie było też podstaw do badania nieracjonalnych zresztą twierdzeń skarżącej, że po połączeniu dwóch zakładów pracy z odrębnymi działami księgowości (art. 23¹ KP) nie miała następnie miejsca redukcja zatrudnienia, skoro jakoby nie zmienił się ilościowy stan zatrudnienia odnoszony do jednego działu księgowości pozwanego pracodawcy.

Tymczasem z miarodajnych dla Sądu Najwyższego ustaleń faktycznych wynika, że rzeczywistą przyczyną wypowiedzenia powódce umowy o pracę na stanowisku głównej księgowej była konieczna reorganizacja zatrudnienia w dziale księgowości połączonych zakładów pracy, w których w dacie połączenia pracowało ośmiu pra-

owników, w tym dwie osoby na stanowiskach głównych księgowych. Po redukcji zatrudnienia w tym dziale pozostała jedna główna księgowa i czterech pracowników. Sąd Najwyższy był również związany ustaleniem, że pozwana nie udowodniła żadnego konkretnego zaniedbania powódki w nadzorze nad windykacją należności finansowych od dłużników przejętego zakładu pracy. Na tle takich wiążących ustaleń uprawnione i uzasadnione było stanowisko Sądu drugiej instancji, że strona pozwana dla uniknięcia wypłaty świadczeń, należnych powódce zwolnionej z pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy, wskazała pozorną, tj. nieistniejącą, a przeto nieuzasadnioną w rozumieniu art. 45 § 1 KP przyczynę wypowiedzenia umowy o pracę. Wskazanie fikcyjnej przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę pracownikowi, który w istocie rzeczy został zwolniony z pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy, nie pozbawia pracownika prawa do odszkodowania z tytułu wadliwego wypowiedzenia (art. 45 i 47¹ KP) oraz prawa do odprawy pieniężnej przysługującej pracownikom zwalnianym z pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy (art. 8 w związku z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw - Dz.U. Z 1990 r. Nr 4, poz. 19 ze zm.).

Mając powyższe na uwadze należało kasację oddalić na podstawie art. 393¹² KPC.

=====